સુપ્રભાતમ્

સુરેશ પ્રા. ભટ્ટ
079-23226251

સલામી સવારની..

સડ્યું છે આ તંત્ર ખાયકીમાં, કૌભાંડોનું ઘર છે,
હા-જી-હા કરનારા ચમચા મંત્રીશ્રીના 'સર' છે,
પર છે કાયદાથી 'સાહેબો' એને છૂટ ગુન્હાની -
છાવરે ગૃહખાતું જ પછી કોને - કોનો ડર છે?
(FIRમાં 'ઢીલ' કરવી)

હાઈકુ

હપ્તા ન દે તો
'હું ખાવા દેતો નથી'
તંત્રનો મંત્ર
(હાથોહાથ ખાતો નથી)

સ્વાર્થી નેતાઓ,
બનાવે હાર્દિકને -
યુદ્ધનું ઊંટ...
(જૂથો સરકારી 'પાસ'માં)

ચિંતન

अतिभारः पुरुषम्वसादयति ॥

'એક વ્યક્તિ પર અતિશય બોજો લાદવામાં આવે તો તેના દબાણને કારણે તે હતોત્સાહ થઈ હતાશ થઈ જાય છે. હિંમત હારી જાય છે.'

ઘણીવાર ઘર-પરિવાર અને સંસાર-વ્યવહારમાં એવું જોવા મળે છે કે પોતાના કામ અને કર્તવ્ય માટે જાગૃત અને જવાબદાર હોય એ પોતાનું કામ નિષ્ઠાપૂર્વક શુદ્ધ-સાત્ત્વિક રીતે ચીવટથી પુરું કરે છે (જયારે આળશું લોકો વેઠની જેમ કરે છે)

જે ચોક્કસ કામમાં નિષ્ઠા રાખે અને ચોક્કસ હોય તેને સરકારમાં - બેંકમાં અને ઘરમાં પણ વડીલો વધારે કામ સોંપતા હોય છે એ વિશ્વાસે કે આને સોંપેલું કામ સફળ જ થશે - પરિણામે આવી વ્યક્તિઓ પર હંમેશા કામનો બોજ વધારે હોય છે.

કર્તવ્યનિષ્ઠ વહુવારું, કર્મી, ઘણીવાર બોજનો અન્યાય સહન કરી 'ટ્રેસ'માં આવી જઈ બિમાર પણ પડી જતા હોય છે.

સુવિચાર

- ખુશામત તમારા માટે પ્રાણવાયુ ન બની જાય ત્યાં સુધી
  બીજા તમારી ખુશામત કરે તો એને ચલાવી લો - **એસ. ભટ્ટાચાર્ય**
- ભૂતકાળ વિશે મનમાં પશ્ચાતાપ આવે ત્યારે નહીં, ભવિષ્યની મહત્તાનો ખ્યાલ આવે ત્યારે,
  માણસે સાચી દિશામાં પહેલું પગલું ભર્યું ગણાય - **શરીફા વીજળીવાળા**
- ચોરેલા ઝાંઝર પહેલીને ભગાય નહીં - **બર્મીઝ કહેવત**
- પથ્થર ભલે છેલ્લા ઘાથી તૂટે પણ એની પહેલાના ઘા તો નકામા નથી જ જતા - **વિનોબા ભાવે**
- જીંદગીમાં જે અધૂરી ઝંખના રહી જાય છે,
  થોડુંક ચિંતન થોડો વલોપાત કરો તો એ કવિતા થઈ જાય છે - **રમેશ પારેખ**
- આજનું ઔષધ : મધ સાથે દૂધીનો રસ પીવાથી નાકની નસકોરીમાં રાહત થાય છે

(સંકલન : દીપક વી. આસરા)

બોધકથા

સુખ-સુવિધામાં રહેતાં શેઠ-શેઠાણી મોજ-શોખમાં ખાવા-પીવામાં ધ્યાન નથી રાખતાં શરીર ઢમઢોલ થઈ પેટ અને રોગો થાય ત્યારે દવાઓ ખાઈને પણ પેટ અને શોખને પંપાળે છે. તંદુરસ્તીની સાચી સમજ જરુરી છે.

ખાવા-પીવાનો શોખીન રાજા પેટની બિમારીમાં દુઃખી હતો. ડૉકટર-વૈદ્ય-હકીમો દવા બતાવે પણ પોતાનું ખાવાનું અને મોજશોખ છોડતો નથી.

એક જયોતિષી, વૈદ્ય પણ હતો. રાજા પાસે આવ્યો. કુંડળી જોઈ દવા કરવાનું કહ્યું. કુંડળી જોઈ નાક ચઢાવી કહ્યું, મહારાજ! હવે દવા કરવાનો કોઈ અર્થ નથી. તમે એક જ મહિનાના મહેમાન છો!

રાજા ગુસ્સે થયો. કહ્યું આને જેલમાં પૂરી નાંખો હું એક મહિના ન મરું તો તને ફાંસી દઈશ...

... પણ રાજાને ચિંતા થઈ મોતના ભયે ખાવા-પીવાનું ઝેર જેવું લાગતું. માત્ર દૂધ-પ્રવાહી પણ માંડ પીવાતું. રાજા એક માસમાં સૂકાઈ ગયો. પેટ મટી ગયું. તંદુરસ્ત થઈ ગયો. પેલા જયોતિષીને બોલાવ્યો કહ્યું, ફાંસી માટે તૈયાર છો? પેલો કહે, હું જયોતિષી નહીં વૈદ્ય છું તમને અપવાસ કરાવવા જ 'ચિંતા' કરાવી. રાજાને સાચી સમજ પડી.

પાકિસ્તાનનું વલણ નિંદનીય

કરાંચી ખાતે આગામી પાંચમી ફેબ્રુઆરીએ યોજાનાર સાહિત્ય મહોત્સવમાં ભારતથી ભાગ લેવા જવા માગતી અઢાર વ્યક્તિઓ પૈકી સત્તરના વિઝા મંજૂર કરાયા છે અને એક માત્ર અનુપમ ખેરને વિઝા આપવાનો ઈનકાર કરાયો છે, તે ઘટના વ્યક્તિલક્ષી હોવા છતાં પાકિસ્તાનની મનોવૃત્તિનું પ્રદર્શન કરતી હોઈ ગંભીર ગણાવી જોઈએ. અનુપમ ખેર દેશના જાણીતા સિને અભિનેતા અને નાટ્યકર્મી ઉપરાંત ચંડીગઢનાં સાંસદ કિરણ ખેરના પતિ છે. તેઓને કેન્દ્ર સરકારે તાજેતરમાં જ પદ્મવિભૂષણ જેવા સમ્માનથી નવાજીને દેશના પ્રતિષ્ઠિત કલાકાર સ્વરુપે દેશના પ્રબુદ્ધ નાગરિકોનો અવાજ બુલંદ થયો ત્યારે અનુપમ ખેરે ખુલ્લંખુલ્લા મોદી સરકારની તરફેણમાં રેલી યોજીને એમની વફાદારી વ્યક્ત કરી હતી તથા અશોક વાજપેયી શાહરૂખખાન સહિતના બૌદ્ધિકો સામે રીતસરનો મોરચો માંડી દેશમાં કયાંક અસહિષ્ણુતા નહીં હોવાનું પ્રતિપાદન કર્યું હતું. અનુપમ ખેર વારંવાર કાશ્મીરી પંડિતોનો મુદ્દો પણ ઉપસ્થિત કરતા રહ્યાં છે. અસહિષ્ણુતાનો ઝંડો લઈ ફરનારા સાહિત્યકારો, કલાકારો, ઈતિહાસકારો અને વૈજ્ઞાનિકો વગેરે પૈકી કોઈએ આ દુખિયારા દેશબાંધવોની પીડામાં સહભાગી થવાનું કે એ મુદ્દે સરકાર સામે સંઘર્ષમાં ઊતરવાનું પસંદ નહોતું કર્યું તે હકીકત સામે આંખ આડા કાન થઈ શકે તેમ નથી. અલબત્ત, અનુપમ ખેરનો આ મુદ્દો અત્યંત વાજબી હોવા છતાં, કાશ્મીરી પંડિતો કે પાકિસ્તાનમાં રહેનારા હિંદુઓના મુદ્દે અથવા આસામ-બંગાળમાં હિંદુઓ ઉપર થઈ રહેલ અત્યાચારો બાબતે જે બૌદ્ધિકો ચૂપ રહ્યા છે તેમને દાદરીકાંડનો મુદ્દો ઉઠાવી સરકાર સામે અસહારનો મોરચો માંડવાનો અધિકાર નથી, એમ કહેવું ઉચિત નહીં જ લેખાય. અનુપમ ખેરને એમની સરકાર તરફી પ્રવૃત્તિનો બદલો

તંત્રીસ્થાનેથી...

મળતો રહ્યો છે. આથી દેખીતી રીતે જ એમની છાપ મોદીના અંગત માણસ તરીકે ઊભી થઈ છે. પરંતુ એથી ઓ ઊલટા એમને સૌથી પહેલાં વિઝા મળવા જોઈએ, કારણ કે પાકિસ્તાન મોદી સાથે વધુને વધુ નજીક જવાની કોશિશ કરતું રહ્યું છે. નવાઝ શરીફના જન્મદિવસે અને એમના ભોજનના લગ્ન પ્રસંગે મોદી સામે ચાલીને, ખાનગી રીતે લાહોર પહોંચી ગયેલા તે સર્વવિદિત છે. એ પછી પઠાનકોટ જેવી કમનસીબ ઘટના બની, એથી બેઉ પાડોશી દેશો વચ્ચે શરુ થયેલું સંવનન ખોરંભાયું છે. પરંતુ કરાંચી સાહિત્યોત્સવમાં ભારતીય ડેલીગેશનની હાજરીમાં આ વણસેલા સંબંધો વચ્ચે પણ બેઉ દેશો વચ્ચે પ્રવર્તમાન લાગણીના સંબંધોની પ્રતીતિ થવાની શક્યતા છે. આવા પ્રસંગે અનુપમ ખેરને અળગા પાડી દઈ પાકિસ્તાન સરકારે એની ભારતવિરોધી મનોવૃત્તિનું જ પ્રદર્શન કર્યું છે. કાશ્મીરી પંડિતો કે હિંદુઓના પ્રવક્તાને પાકિસ્તાન સાંખી લેવા તૈયાર નથી. એ તો કાશ્મીરને ઈસ્લામિક સ્ટેટમાં જ ફેરવવા પ્રતિબદ્ધ છે. એથી ત્યાં રહેતા અલગતાવાદી તત્ત્વોને પાકિસ્તાન સરકારનું, આર્મીનું અને કુખ્યાત જાસૂસી એજન્સી આઈએસઆઈનું એકધારું સમર્થન સાંપડતું રહ્યું છે, જેની દુનિયાભરમાં નોંધ લેવાતી રહી છે. પાક હાઈકમિશને અનુપમ ખેરને વિઝાની અરજી નહીં કરવાની આગોતરી સૂચના પાઠવી હતી તે જ દર્શાવે છે કે પાકિસ્તાન 'હિંદુત્વ' વાદી પરિબળોને પોતાના સાહિત્યોત્સવ જેવા નિર્દોષ અને સાંસ્કૃતિક પ્રસંગમાં પણ પ્રવેશ આપવા તૈયાર નથી. શું એનો આ અભિગમ શિવસેનાના પાક વિરોધી અભિગમને વાજબી નથી ઠેરવતો? જો અનુપમ ખેરને પાકિસ્તાનમાં પ્રવેશ ન મળી શકતો હોય તો ગુલામ અલી જેવા પાક કલાકારને દેશમાં કાર્યક્રમો નહીં યોજવા દેવાના શિવસેનાના અભિગમને સરકાર કે પ્રજા કઈ રીતે ગેરવાજબી ઠેરવી શકશે?

એલર્જીના ટેસ્ટ માટે ELISA કરતા PHADIYATOP મેથડ વધારે રીલાયબલ છે, તે મોંઘી છે... પણ સાચી અને સચોટ છે

તન દુરસ્તી
મહેન્દ્ર ગજ્જર
ડૉ. દિનેશ રાઠોડ

ગયા અંકમાં એલર્જી એટલે શું? એના ઉપર ઘણા બધા દાખલા સાથે વાત કરી.શરીર ના અંદર ફેફસા માં, નાકમાં, કાનમાં, ગળા માં અને આંતરડા માં એલર્જન એન્ટી બોડી પડ્યા હોય છે જે દરેક મનુષ્યમાં જુદા જુદા હોય છે અને શરીરની IMMUNITY કેટલી છે. તેના ઉપર આધાર રાખે છે કોઈ પણ એલર્જી વાળો એલર્જન શરીર માં દાખલ થાય તેનું રીએક્સન થઇ જુદી જુદી રીતે રીએક્સન આપે છે દા.ત ડસ્ટ વાડી જગ્યા એ જવાથી નાકમાં છીંક અને પાણી આવે છે, અથવા તો જીભ જાડી થાય છે ચકામાં પડે છે શરીર માં ખણ આવવા માંડે છે.

ચતુરભાઈ એ ઉપરની વાતો વાંચી ચતુરભાઈ સાદી બીડી પિતા પિતા બોલ્યા. ભગવાન ની ભક્તિ હજારો માણસો કરે છે કોઈ એ ભગવાન ને જોયા છે ? અને જે કેતો હોય કે જોયા છે તો એ માણસ જેવો દંભી માણસ કોઈ નથી. એવી વાત ઉપર લખી છે. રીએક્સન અમુક વસ્તુ ખાવાથી અમુક વસ્તુ શરીરમાં આવાથી અમુક પ્રકાર ના રીએક્સન આવે છે.હાલી શું માંડ્યા છો...અલ્યા સિમેન્ટની ફેક્ટરીમાં ૨૫ વર્ષ થી પેલો લખમણ કામ કરે છે એનું આખું ઘર એના બૈરું -છોકરા બધા ત્યાં કામ કરે છે નથી કોઈને એલર્જી કે નથી કોઈ ને શ્વાસ ચઢતો કે નથી કોઈ રોગ થયો. શ્વાસ માં આખો કિલ્લો બંધાય એટલો સિમેન્ટ ખાઈ ગયા હશે. તો પણ કઈ નથી થતું. સિમેન્ટ ની ફેક્ટરીમાં જ ચર્ચા કરીએ તો હજારો માણસો કામ કરે છે જેમનો ખોરાક બરાબર નથી હોતો એમને કઈ પ્રોબ્લેમ થાય છે તેવું મેનેજરનું કહેવું છે અથવા તો કામ કરતા જોર આવતું હોય તો તેમને નાકમાં પાણી આવે, માથું દુઃખે અથવા તો શરીર પર ચાઠા પડે અને મને એલર્જી છે એવું કહીને ભાગી જાય.

તમે માનો છો કે ચતુરભાઈ ની વાત સાચી હોય? જવાબ આપવાનું મન થાય કે અમુક અંશે ચતુરભાઈ સાચા છે એવા ઘણા બધા ધંધાઅથવા તો ફેક્ટરી માં કામ કરતા લોકોહોય છે પણ એમને કઈ થતું નથી સૌથી સાચો અને મોટો મુદ્દો એ છે કે કેમિકલ ની ફેક્ટરી માં જુદા જુદા એસીડ વપરાતા હોય છે જુદી જુદી ડાઈ વપરાતી હોય છે અને એનાથી લોકો ના શરીર કાળા પડે છે. હાથ પગ માં છાલા પડે છે અને immunity ઓછી થાય અને તે ઓછી થવાથી મોટા મોટા દર્દ જેવા કે T.B, કેન્સર, ન્યુમોનિયા, વગેરે થાય છે.એટલે કેવાનો મતલબ એ છે કે તમારી immunity એટલે કે રોગ પ્રતિકારક શક્તિ ઓછી હોય છે એ રોગ પ્રતિકારક શક્તિ કોઈ પણ રીતે વધારવી જોઈએ, રોગ પ્રતિકારક શક્તિ વધારી શકાય? રોગ પ્રતિકારક શક્તિ હોય શું? તો રોગ પ્રતિકારક શક્તિમાં હોય પ્રોટીન અને આયન, તમારા શરીરમાં પ્રોટીનનું લેવલ બરાબર હશે તમારી આયનનું લેવલ બરાબર હશે તો આવી બધી એલર્જી ના રીએક્સન માંથી આપણે બહાર આવી જઈશું

તો તમે ગયા અંકમાં કહ્યું હતું કે IgE નામનો ટેસ્ટ જો વધારે હોય તો કંઈક એલર્જી શરીરમાં છે એવી સંભાવના રહેલી છે અને તે સંભાવનામાં ચાર પ્રકાર ના ટેસ્ટ કરવા જોઈએ. શાકાહારી ખોરાક, માંસાહારી ખોરાક, દવાઓ અને સુંગંધિત પદાર્થો આ ચાર ટેસ્ટ કરવા માં આવે છે જે લોહીમાંથી થાય છે અને નક્કી કરી શકાય કે શેની એલર્જી છે અથવાતો કયા પદાર્થ નું તમને રીએકશન આવે છે. લખવું સહેલું છે કહેવું સહેલું છે પણ આ ખુબ જટિલ અને અઘરું છે. પહેલાના જમાનામાં ઘણી બધી પદ્ધતિ થી એલર્જી શોધવાના પ્રયત્નો થયા છે. એમાંથી એવું કહેવાય કે કોઈ પણ પદ્ધતિ ૧૦૦% સફળ નીવડી નથી. હવે તમારા લોહીના નમુના લઈ એનું જુદા જુદા એલર્જન એન્ટી બોડી લઈ જને તમારા લોહીના સિરમમાંથી ટેસ્ટ કરવામાં આવે છે... જેમાં જેટલા પ્રકારના ખોરાક છે. શાકાહારી માં ઘઉં, ચોખ, બાજરી, જુવાર, શાકભાજી એવી અસંખ્ય વસ્તુ ઓ ના એલર્જન એન્ટી બોડી બનાવી ને ટેસ્ટ કરવામાં આવે છે એવીજ રીતે માશાહારી માં પણ જુદા જુદા પ્રાણીઓના માંસ સાથે ના ટેસ્ટ કરવામાં આવે છે. એવીજ રીતે સુંગંધિત પદાર્થો ના એન્ટી બોડી બનાવી લોહી સાથે ટેસ્ટ કરવામાં આવે છે. અને જુદું જુદી દવાઓ ના એલર્જન બનાવી દવા સાથે લોહી નો ટેસ્ટ કરવા માં આવે છે. એવીજ રીતે કલર (રંગો) અથવા તો ચામડાની વસ્તુ ઓ એવા ઢગલા બંધ ની સાથે લોહી ટેસ્ટ થઈ શકે.તો સવાલ એ થાય કે આતો બહુજ અઘરું અને જટિલ છે અને ખુબ ખર્ચાળ હશે. અને વાત સાચી છે કોઈ standard laboratory કે જેવી લેબોરેટરી અમુક જ પેનલ ના ૧૦૦૦૦,૧૧૦૦૦ અથવા તો ૨૧૦૦૦ લેતા હોય છે જે વ્યાજબી છે અને ગળે ઉતરે તેવું છે? જયારે અમદાવાદની લેબોરેટરી ૨૦૦૦ અથવા તો ૨૫૦૦ લઈને

અનુસંધાન પાના નં. ૭ પર

ધ્વનિની તીવ્રતા માપવાનો એકમ ડેસિબલના પ્રવર્તક કોણ હતા?

ખજાનો
અનિલ પટેલ

પર્યાવરણ

(૧) અલ-નિનો શું છે?
(અ) મહાસાગરનો ગરમ પ્રવાહ (બ) મહાસાગરનો ઠંડો પ્રવાહ
(ક) ચક્રવાત (ડ) સમુદ્રી બરમુડો

(૨) એપ્પિકો આંદોલનના સૂત્રધાર કોણ હતા?
(અ) સુંદરલાલ બહુગુણા (બ) યાન્દુરંગ હેગડે
(ક) મેધા પાટકર (ડ) અન્ના હજારે

(૩) ભારતીય વન્યપ્રાણી સંસ્થાન કયાં આવેલી છે?
(અ) દિલ્હી (બ) માથેરાન
(ક) કોલકાત્તા (ડ) દહેરાદૂન

(૪) દક્ષિણપૂર્વી રાજસ્થાનમાં સ્થળાંતરિત ખેતી કયા નામે ઓળખાય છે?
(અ) વાલરા (બ) ઝૂચ
(ક) પોનમ (ડ) સીબર

(૫) ઈકો સિસ્ટમનો સૌ પ્રથમ શબ્દ પ્રયોગ કોણે કર્યો હતો?
(અ) ઓડમ (બ) એ.જી. ટ્રાન્સલે
(ક) જે. ફોરિયર (ડ) સી. સ્ટેન્લીએ

(૬) ધ્વનિની તીવ્રતા માપવાનો એકમ ડેસિબલના પ્રવર્તક કોણ હતા?
(અ) સેમ્યુઅલ મોર્સ (બ) માર્કોની
(ક) એલેકઝાન્ડર (ડ) ગ્રેહામ બેલ

(૭) ૨૦૧૨માં જલવાયુ પરિવર્તન સમિટ કયાં યોજાઈ હતી?
(અ) ફિનલેન્ડ (બ) ઈઝરાયેલ
(ક) દોહા (ડ) મોસ્કો

(૮) પર્યાવરણ સંબંધિત આંદોલન રમ્પા વિદ્રોહમાં અંગ્રેજોએ કયા નેતાને ઝાડ સાથે બાંધી ગોળી મારી હતી?
(અ) યાન્દુરંગ હેગડે (બ) રમ્પા નેતા રાજુ
(ક) રમ્પા આંદોલનકારી ટીકુ (ડ) પાન્દુરંગ સીમુ

(૯) સુનામી શબ્દ કઈ ભાષાનો છે?
(અ) ચીન (બ) કોરીયન
(ક) બાંગ્લીયન (ડ) જાપાની

(૧૦) 'ફન્ટામેટલ ઑફ ઈકોલોજી' પુસ્તકના લેખક કોણ છે?
(અ) એ.જી. ટ્રાન્સલે (બ) ઓડમ
(ક) સલીમ (ડ) અન્સર્ટ હીકલ

(૧૧) ભારતમાં વનમહોત્સવનો પ્રારંભ કયારે થયો હતો?
(અ) ૧૯૪૮ (બ) ૧૯૫૦
(ક) ૧૯૫૨ (ડ) ૧૯૫૫

(૧૨) ચિપકો આંદોલન કયા વૃક્ષથી શરુ કરવામાં આવ્યું હતું?
(અ) ચંદન (બ) ખેર
(ક) આંબો (ડ) લીમડો

(૧૩) રાષ્ટ્રીય મરુ ઉદ્યાન કયા રાજયમાં આવેલ છે?
(અ) હરિયાણા (બ) રાજસ્થાન
(ક) ગુજરાત (ડ) પંજાબ

(૧૪) યુરોપીયન રેન્ડિયર પ્રજાતિનું હરણ-હુંગલ ભારતના કયા એક માત્ર અભ્યારણ્યમાં જોવા મળે છે?
(અ) ગીર (ગુજરાત) (બ) ડચીગ્રામ (કાશ્મીર)
(ક) ભરતપુર (રાજસ્થાન) (ડ) કેવલાદેવી રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન

(૧૫) એસિડ વર્ષા માટે કયો વાયુ જવાબદાર હોય છે?
(અ) મિથેન (બ) ન્યુયોન
(ક) આર્ગન (ડ) સલ્ફર ડાયોકસાઈડ

વિવિધા

વિષય : આ સપ્તાહમાં આવતા વિશ્વના વૈજ્ઞાનિકોના જન્મદિવસ

- ૫ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૮ એન્ડ્રે ફુસ્ટ્રોન સિટ્રોના : ફ્રેન્ચ એન્જીનીયર યુરોપમાં ચાર લેવલ પર ઓટોમોબાઈલનું ઉત્પાદન કરનાર
- ૫ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૨ લીફીયેટ બેનડીકટ મેન્ડલ : અમેરીકન બાયોકેમીસ્ટ, વિટામીન અને પ્રોટીનની આહાર પર અસર પર સંશોધન કરનાર
- ૬ ફેબ્રુઆરી ૧૮૯૨ વિલિયમ પી. મરફી : અમેરીકન ફીઝીશીયન. પેરેનીયસ એનીમીયાની સફળતાપૂર્વક નિદાન અને ટ્રીટમેન્ટ વિકસાવનાર. ૧૯૩૪માં નોબેલ પ્રાઈઝ વિજેતા
- ૬ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૨ રોબર્ટ મિલાર્ટ : સ્વીઝ બ્રીઝ એન્જીનીયર, બ્રીઝ માટેની મોર્ડન ટેકનોલોજી વિકાસવનાર
- ૭ ફેબ્રુઆરી ૧૯૦૫ ઉલ્ફવોન ઉલર : સ્વીઝ ફીઝીયોલોજીસ્ટ. 'ટ્રાન્સમીટર મિકેનીકલ ઓફ નર્વસ સેલ' પર સંશોધન માટે ૧૯૭૦માં નોબેલ પ્રાઈઝ મળ્યું.
- ૭ ફેબ્રુઆરી ૧૮૮૯ હેન્સ જેની : સ્વીઝ એગ્રીકલ્ચર કેમીસ્ટ, અને સોઈલ સાયન્ટીસ્ટ. જમીન પૃથ્થકરણના પાંચ ઈન્ડીકેટર વિકાસવનાર
- ૮ ફેબ્રુઆરી ૧૮૮૬ વિલિયમ કોપર્સ : રોમન કેથોલીક પ્રિસ્ટ અને કલ્ચરલ એન્થ્રોપોલોજીસ્ટ
- ૮ ફેબ્રુઆરી ૧૮૮૬ લિયોનલ વેલ્ટર રોથચાઈલ્ડ : બ્રિટીશ ઝુઓલોજીસ્ટ, 'વેલ્ટર રોથ્સચાઈલ્ડ ઝુઓલોજીકલ મ્યુઝિયમ' ના સ્થાપક
- ૯ ફેબ્રુઆરી ૧૯૧૦ ઝેકલ મોનોડ : ફ્રેન્ચ બાયોકેમીસ્ટ, 'બાયોસિન્થેટિક ઓફ એન્ઝાઈમ' પર સંશોધન કરનાર
- ૯ ફેબ્રુઆરી ૧૮૩૩ ગ્રેનેટ કેર્ટર : અમેરીકન સંશોધક. મિનીયેચર ગોલ્ફની શોધ કરનાર
- ૧૦ ફેબ્રુઆરી ૧૮૯૭ જહોન ફ્રેંકલીન એન્ડર્સ : અમેરીકન વાયરોલોજીસ્ટ અને માઈક્રોબાયોલોજીસ્ટ, પોલીયો ચાઈલીટસ વાઈરસ માટે કલ્ચર બનાવનાર. ૧૯૫૪માં નોબેલ પ્રાઈઝ વિજેતા
- ૧૦ ફેબ્રુઆરી ૧૮૮૫ હાર્ડી ક્રોસ : અમેરીકન પ્રોફેસર અને સ્ટ્રકચરલ એન્જીનીયર. બહુમાળી મકાનની સ્ટ્રકચરલ ડિઝાઈન વિકાસવનાર
- ૧૧ ફેબ્રુઆરી ૧૮૯૮ લિયો સ્ઝીલ્ડાર્ડ : હંગેરીયન - અમેરીકન ભૌતિકશાસ્ત્રી. પ્રથમ ન્યુક્લિયર રીએકટર વિકાસવનાર ટીમના સહાયક વૈજ્ઞાનિક
- ૧૧ ફેબ્રુઆરી ૧૮૬૬ ફિત્ઝ હોફમેન : જર્મન કેમીસ્ટ : સિન્થેટીક રબરના શોધક.

ગત સપ્તાહના સવાલનો જવાબ

સવાલ : તાજેતરમાં મહારાષ્ટ્રના કયા મંદિરમાં મહિલાઓએ પૂજા ન કરવા દેતા આંદોલન કરી રહી છે? જવાબ : શનિદેવ - શિંગણાપુર (મહારાષ્ટ્ર)

સાચા ઉત્તર આપનાર પત્રમિત્રો

(૧) ઋજિત રાવલ : સે-૭ડી, ૧૨૨૨/૨ (૨) મૂળજીભાઈ પરમાર 'દધિ' : સે-૭બી (૩) જયેન્દ્ર પાઠક : ઈન્ફોસીટી જુ.સા. કૉલેજ (૪) પંકજ આર. પ્રજાપતિ : ઉવારસદ (૫) નટુભાઈ દરજી : પેથાપુર (૬) સોનાલી કે વાઘેલા : કોબા (૭) સુબામિયા એલ. સૈયદ : ધારીસણા, દહેગામ (૮) ઉર્મિલાબેન જે. પાઠક : સે-૬બી (૯) ભરતભાઈ પાઠક : સે-૩સી, ૬૮૧/૧

આ સપ્તાહનો સવાલ (જવાબ એક સપ્તાહમાં મોકલો)

તાજેતરમાં કોંગ્રેસના કયા ધારાસભ્યનું અવસાન થયું.

'ગાંધીનગર સમાચાર'-ખજાનો વિભાગ,
બ્લોક નં. ૬૮૪/૧, સેક્ટર-૮ ગાંધીનગર

સાચા જવાબો

૬ (૫૬) ૫ (૬૬) ૫ (૬૬) ૬ (૬૬)
૫ (૬૬) ૫ (૦૬) ૬ (૭) ૫ (૭) ૬ (૭) ૬ (૩) ૫ (૫) ૫૯ (૬) ૬ (૬) ૫ (૬) ૫૯ (૬)

સાહસે વસે શ્રી

અમર વારસો
ડૉ. રશ્મિકાન્ત મહેતા

ચક્રવર્તી મગધ સમ્રાટ સમુદ્રગુપ્તની રાજધાની પાટલિપુત્ર હતી. આ પરાક્રમી સમ્રાટનું અવસાન થયું. (ઈ.સ.૩૭૧); ત્યાર પછી એનો મોટો પુત્ર રામગુપ્ત ગાદીએ બેઠો. પરંતુ દિવાતળે અંધારું જેવી સ્થિતિ હતી. તે કાયર, ડરપોક, આત્મસન્માન વગરનો નપુસંક હતો. એ વખતે હિમાલયની તલેટીમાં અલ્મોડામાં કાર્તિકેયનગર હતું. ત્યાં સમુદ્રગુપ્તનો જ માંડિલક શકજાતિનો રાજા દેવ દેવપુત્ર શાહિ શાહાનુશાહિ હતો. તે રામગુપ્તને ઓળકતો હતો. તેથી એણે ઓચિંતુ પાટલિપુત્ર પર આક્રમણ જ કરી નાખ્યું.

પાટલિપુત્ર પર સખત ઘેરાબંધી એણે કરી નાખી. આ ઘેરાબંધી લાંબો સમય ચાલી. પ્રજાજનો અને મંત્રીઓ હેરાન-પરેશાન થઈ ગયા. રામગુપ્ત લડવાનો ન હતો. એનો મંત્રી શિખર સ્વામી હતો. એની દોરવણી નીચે રામગુપ્તે શકરાજ પાસે સંધિની માગણી કરી. શકરાજે સંધિનો પ્રસ્તાવ હતો. 'આજથી તમે મારા માંડલિક ગણાશો. હું ઘેરાબંધી ઉઠાવી લઉં પરંતુ તમારે તમારી રાણી ધ્રુવસ્વામિની મને સોંપી દેવાની.' ધ્રુવસ્માનિની સૌંદર્ય અને પ્રતિભામાં અપ્રતિમ હતી, બિહારની નગરી ચંપાવતીની સંસ્કારી રાજકન્યા હતી. ઘેરાબંધીમાંથી પ્રજાજનોને છૂટકારો મળે એટલે શિખર સ્વામીએ રાજને આ પ્રસ્તાવ સ્વીકારી લેવા જણાવ્યું અને રામગુપ્તે આ પ્રસ્તાવ સ્વીકારી પણ લીધો! હવે ધ્રુવસ્વામિની - ધ્રુવદેવી - ને શક છાવણીમાં મોકલવાની હતી.

રામગુપ્તથી નાનો ભાઈ ચંદ્રગુપ્ત હતો. એ સાહસી અને પરાક્રમી હતો. એને આ જરા પણ ન ગમ્યું. એણે પોતાના મિત્ર વેતાળ ભટ્ટની સલાહ લીધી. પણ કોઈ ઉપાય ઝડતો ન હતો. એવામાં એક વાર ભૂલથી ધ્રુવસ્વામિનીની દાસી રાણીના વસ્ત્ર અને આભૂષણ ચંદ્રગુપ્તના ખંડમાં મૂકી ગઈ. આ જોઈને ચંદ્રગુપ્તના મનમાં વિચાર ઝબક્યો. 'પોતે ધ્રુવસ્વામિનીના વેશમાં શકરાજ પાસે જશે.' એણે રાણીને વિશ્વાસમાં લઈ લીધી.

એણે શકરાજને સંદેશો મોકલ્ય. 'મારી સાથે મારી એકવીસ સખીઓ હશે. પરંતુ હું એકલી તમને આવી મળીશ.' શકરાજને આનંદ થયો.

હવે ચંદ્રગુપ્તે ધ્રુવસ્વામીનો વેશ લીધો. એકવીસ ચુનંદા સૈનિકોને સખીવેશે સાથે રાખ્યા. શકરાજની છાવણીમાં એ એકલો દાખલ થયો. શકરાજે એને પ્રેમથી આલિંગન આપ્યું; ત્યારે ચંદ્રગુપ્તે છુપાવી રાખેલી કટારથી શકરાજનો વધ કરી નાખ્યો. એ વખતે સ્ત્રી વેશી સૈનિકોએ હલ્લો કર્યો. આમતેમ છુપાવી રાખેલા સૈનિકોએ આક્રમણ કર્યું અને શકરાજની ભયંકર હાર થઈ.

લોકોએ અને રાણીએ ચંદ્રગુપ્તને હોંશભેર વધાવી લીધો, રામગુપ્તને ફિટકાર આપ્યો. રામગુપ્તને એને મારે ખટરાગ થયો. હવે ચંદ્રગુપ્ત પર જાનનું જોખમ હતું. તેણે બનાવટી પાગલપણું સ્વીકારી લીધું. પણ રાણીને એના માટે લાગણી હતી. આ બનાવટી પાગલપણાની સ્થિતિમાં જ એણે રામગુપ્તનો વધ કર્યો. આ ઘટના ઈ.સ.૩૭૫માં બની.

લોકોના અને મંત્રીઓના અનહદ આગ્રહને કારણે બે ઘટના બની; ચંદ્રગુપ્ત વિક્રમાદિત્યનું બિરુદ ધારણ કર્યું. અને રાજયગાદી સંભાળી. ચંદ્રગુપ્ત અને ધ્રુવસ્વામિનીને એકબીજા માટે અપ્રગટ આકર્ષણ તો હતું જ. ચંદ્રગુપ્તે ધ્રુવદેવી સાથે લગ્ન કર્યા. આ લગ્નને નારદસ્મૃતિ, કૌટિલ્યનું અર્થશાસ્ત્ર - આવા ધર્મગ્રંથોને આધારે યાજ્ઞવલ્કયએ માન્યતા આપી. માન્યતાના કારણો આ હતા - બંનેને એકબીજા માટે રતિ ન હતી. રામગુપ્ત નપુસંક હતો. એનું અવસાન થયું હતું. ચંદ્રગુપ્ત એનો નાનો ભાઈ હતો. લોકોએ જય જયકાર કર્યો. વિક્રમાદિત્ય ચંદ્રગુપ્તનો જય! મહારાણી ધ્રુવસ્વામિનીનો જય!

શ્રી સાહસને જ વરે. જયાં સાહસ હોય ત્યાં શ્રી હોય જ.